

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
-AUTORITETI I KONKURRENCËS-
Komisioni i Konkurrencës

Nr. _____ Prot.

Datë 05/07/2012

VENDIM
Nr.230, datë 05/07/2011

“Për mbylljen e procedurës së hetimit paraprak në tregun e ofrimit të shërbimit të telefonisë fikse me anë të kartave me parapagesë”

Komisioni i Konkurrencës, me pjesëmarrjen e:

- Lindita MILO (LATI) Kryetar
- Rezana KONOMI Zv/Kryetar
- Servete GRUDA Anëtar
- Koço BROKA Anëtar
- Iva ZAJMI Anëtar

Në mbledhjen e tij të datës 15.05.2012, shqyrtoi çështjen me:

Objekt: Shqyrtimin e raportit të hetimit paraprak në tregun e ofrimit të shërbimit të telefonisë fikse me anë të kartave me parapagesë.

Baza ligjore: Ligji Nr. 9121, datë 28.7.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”, neni 24, shkronja d, dhe neni 26.
Ligji Nr. 8485 datë 11.11.1999 “Kodi i procedurave administrative”

Komisioni i Konkurrencës pas shqyrtimit të Raportit “Mbi hetimin paraprak në tregun e ofrimit të shërbimit të telefonisë fikse me anë të kartave me parapagesë të paraqitur nga Sekretariati i Autoritetit të Konkurrencës, si dhe Relacionit përkatës të Sekretarit të Përgjithshëm të Autoritetit të Konkurrencës,

KONSTATOI:

I. PROCEDURA E NDJEKUR.

1. Në zbatim të Vendimit nr. 204, datë 14.11.2011, të Komisionit të Konkurrencës, Autoriteti i Konkurrencës ka zhvilluar një hetim paraprak në tregun e shërbimit të telefonisë fikse të kartave me parapagesë.

II. VLERËSIMI I KONKURRENCËS NË TREG

II.1. TREGU I PRODUKTIT

II.1.a. Tregu përkatës i produktit

2. Për të përfutur produktin/shërbimin e thirrjes me kartë me parapagesë në telefoninë fikse, operatorët e autorizuar nga AKEP që ofrojnë këtë shërbim OSHKP duhet të përdorin:

- ❖ **Tregun e rrjedhës së sipërme**, i cili përfshin tregun e aksesit (origjinim, terminim dhe tranzitim), që ofrohet vetëm nga operatori OFNT, ALBTELECOM.

3. Operatorët e licencuar për ofrimin e shërbimit të kartës së parapaguar në telefoninë fikse duhet të sigurojnë aksesin nëpërmjet rrjetit të Albtelecom. Karta me parapagesë e telefonisë fikse shërben për përdoruesin fundor kryesisht për të realizuar thirrje ndërkombëtare. Operatorët që ofrojnë shërbimin e kartës me parapagesë mund ta marrin shërbimin e origjinimit nga OFNT Albtelecom me çmime të rregulluara nga AKEP. Ndërsa shërbimi i terminimit dhe tranzimit mund të sigurohet edhe nga operatorë të tjerë jashtë vendit me çmime tregu.

- **Zëvendësueshmëria nga ana e ofertës në rrjedhën e sipërme të tregut.**

Operatorët e shërbimit të kartave të parapaguara – OSHKP, aksesin për shërbimin e origjinimit e sigurojnë vetëm nga Albtelecom ndërsa shërbimi i terminimit/tranzimit sigurohet edhe nga operatorë të tjerë jashtë vendit.

4. Por meqenëse shërbimi që ofron OSHKP-ja nuk mund të kryhet pa realizuar më parë origjinimin, shërbimi i aksesit është i pazëvendësueshëm nga ana e ofertës. Pra tregu është inelastik.

- **Zëvendësueshmëria nga ana e kërkesës në rrjedhën e sipërme të tregut.**

Kërkesa për shërbimin e aksesit do të kryhet nga OSHKP të cilat pavarësisht nga rritja e tarifës së origjinimit për të realizuar shërbimin e kërkuar janë të detyruar ta realizojnë vetëm nëpërmjet Albtelecom. Pra, tregu është inelastik dhe i pazëvendësueshëm nga ana e kërkesës.

- ❖ **Tregu i rrjedhës së poshtme**, përfshin produktin/shërbimin kartë me parapagesë në telefoninë fikse. Karta me parapagesë është një produkt që në vetvete përfaqëson një kartë që konsumatori e përdor për të realizuar thirrje që janë kryesisht ndërkombëtare por mund të jenë lokale dhe kombëtare. Secila nga kartat ofrohet nga operatorët e licencuar për këtë shërbim nga AKEP-i.

5. Shërbimi kryhet nëpërmjet kartës së parapaguar e cila përmban një kod të caktuar (0800XXXX) që formohet nga konsumatori në një telefon fiks dhe lejon hyrjen në rrjetin e Albtelecom dhe njëkohësisht identifikon në platformë se kujt operatori i përket. Më pas përdoruesit i kërkohet të formojë numrin e kartës duke ndjekur instruksionet dhe duke futur edhe PIN-in përkatës. E gjithë koha që nga formimi i numrit deri në momentin e thirrjes së suksesshme quhet kohë e tarifimit, që do të thotë se përdoruesi i kartës është tarifuar për të gjithë kohën e këtyre veprimeve. Zakonisht kartat me parapagesë shiten nga distributorët të kontraktuar me OSHKP-të. Operatorët aktiv në tregun e telefonisë fikse me karta të parapaguara - OSHKP

janë: Albetelecom, Primo, Abissnet, Mediatel, Alban Tirana dhe ASC 1. Ndërsa në bazë të regjistrimit pranë AKEP kanë njoftuar për ofrimin e shërbimit të kartave me parapagesë 18 sipërmarrës.

- **Zëvendësueshmëria nga ana e ofertës në tregun e rrjedhës së poshtme.** Shërbimi i kartës me parapagesë së telefonisë fikse përdoret për të realizuar kryesisht thirrje ndërkombëtare, por edhe lokale e kombëtare. Ky shërbim është i zëvendësueshëm nga ana e ofertës me anë të shërbimit të telefonisë fikse, telefonave publik, mobile, skype, VOIP, internet etj. Pra, tregu është elastik dhe shërbimi i zëvendësueshëm nga ana e ofertës.
 - **Zëvendësueshmëria nga ana e kërkesës në tregun e rrjedhës së poshtme.** Shërbimin me kartë të parapaguar në telefoninë fikse e ofrojnë gjithsej shtatë operatorë: Albetelecom, Primo, Abissnet, Mediatel, Alban Tirana dhe ASC. Përdoruesi i kartës me parapagesë ka mundësi të zgjedhë se cilin produkt/kartë do të përdorë, në varësi të çmimit, cilësisë etj. Pra tregu në rrjedhën e poshtme është elastik nga ana e kërkesës dhe plotësisht i zëvendësueshëm.
6. **Pra, tregu përkatës i produktit është tregu i ofrimit të shërbimit të telefonisë fikse me anë të kartës të parapaguar, i cili përfitohet nëpërmjet aksesit (origjinim, terminim dhe tranzitim).**

II.1.b. Tregu përkatës gjeografik

7. Kartat me parapagesë mund të përdoren në të gjithë telefonat fiks, brenda territorit të Republikës së Shqipërisë, pra tregu gjeografik përfshin territorin e Republikës së Shqipërisë.

II.2. POZITA DOMINUESE E ALBTELECOM SHA

8. Ndërmarrja Albtelecom sh.a. në tregun e rrjedhës së sipërmë zotëron 100% të tregut të origjinimit, pa të cilin nuk mund të realizohet shërbimi i kartës me parapagesë të telefonisë fikse. E shpallur me fuqi të ndjeshme në treg nga AKEP me vendimin nr.1348, datë 26.07.2010, dhe në bazë të vlerësimit të bërë sipas nenit 8 të Ligjit Nr. 9121 datë 28. 07.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”, rezulton se ndërmarrja ALBTELECOM SHA ka pozitë dominuese në tregun e aksesit, për shkak të pjesëve në tregun përkatës, konkurrencës potenciale, fuqisë kundërvepruese të blerësve, pengesat e hyrjes në treg, barrierat ekonomike që ekzistojnë, fuqisë ekonomike të saj dhe nga karakteristikat e tjera të tregut.
9. Bazuar në informacionin e ardhur nga AKEP, nuk ka pjesë tregu të specifikuar për kartat me parapagesë, pasi analizat e zhvilluara në tregun e telefonisë fikse janë trajtuar në mënyrë të përgjithshme për thirrjet telefonike. Kështu thirrjet e origjinuara drejt platformave OSHKP përbejnë 4% të thirrjeve totale telefonike të pajtimtarëve të Albtelecom.

III. ANALIZA E KONKURRENCËS

III.1. STRUKTURA DHE PJESET E TREGUT

¹ Shkresa AKEP nr 27/1, date 6.02.2012

10. Për ofrimin e shërbimit të telefonisë fikse me parapagesë janë të pajisura me “Autorizim të përgjithshëm për ofrimin e rrjeteve dhe shërbimeve të komunikimeve elektronike” nga AKEP 18 ndërmarrje. Sipas informacioneve të sjella nga shoqëritë², nga AKEP dhe Albtelecom rezulton se në treg për vitin 2011 këtë veprimtari e ushtrojnë vetëm 7 ndërmarrje.
11. Pas daljes së vendimit të AKEP nr. 1348, me miratimin e tarifave të rritura operatorët kanë ulur të ardhurat e realizuara për vitin 2011, madje kanë ulur interesin për te vazhduar biznesin në ofrimin e këtij shërbimi.
12. Nga te dhenat e administruara vërehet se numri total i thirrjeve me anë të kartave me parapagesë të telefonisë fikse nga operatorët që ofrojnë këtë shërbim është ulur nga 502151 thirrje për vitin 2010 në 424663, pra tregu në total është zvogëluar.
13. Nga të dhënat vihet re disa nga OSHKP-te kanë fituar pjesë tregu kështu operatori Alban Tirana në vitin 2011 ka 58% të tregut krahasuar me 46% në vitin 2010, operatori Mediatel më kartën Jona ka 19% të tregut ndërsa në vitin 2010 ka patur 18%, karta ALBLUE nga 3% në vitin 2010 është 6% në vitin 2011, karta Tring ka patur 1% në vitin 2010 është bërë 3% në vitin 2011, karta Qylfon ka patur 1% në vitin 2010 është bërë 2% në vitin 2011. Gjithashtu shoqëritë RSA, Sprig, Dimal kanë dalë nga tregu në vitin 2011.
14. Numri i thirrjeve të origjinuara në platformën e Albtelecom nga operatorët që ofrojnë shërbimin e kartës me parapagesë në telefoninë fikse dhe të ardhurat nga ky aktivitet nuk shkojnë në përpjesëtim të drejtë. Pra, ndërkohë që numri i thirrjeve është rritur të ardhurat kanë rënë³. Ky fenomen vihet re pas daljes së vendimit të AKEP-it, gjë që i ka vendosur në vështirësi OSHKP-të.
15. Aktiviteti i Albtelecom, si OSHKP me anë të kartës Alblue është i vështirë/i pamundur për tu bërë pasi nuk mbahet në llogari të veçantë, por në të njëjtën llogari me shërbimet e tjera që Albtelecom ofron për përdoruesit e tij.
16. Kjo ka bërë që edhe përdoruesit e kartave të telefonisë fikse me parapagesë, pas hyrjes në fuqi të vendimit të AKEP, të kenë kohë më të shkurtër bisede për kartat e përdorura, pavarësisht se çmimi i shitjes së tyre nuk ka ndryshuar.
17. Nga të dhënat e siguruara nga OSHKP-të dhe Albtelecom sha u informuam në lidhje me çmimin e shitjes për thirrje nga kartat përkatëse dhe koston minimale të nevojshme për realizimin e një thirrje (origjinim+terminim+tarifa fikse për thirrje) të cilat përbëjnë pjesën më të madhe të strukturës e koston.

² Shkresa AKEP nr 27/1, date 6/02/2012

³ Në takimet e realizuara me shoqëritë na sqaruan se nqs një telefonatë e realizuar nuk kalon një limit të caktuar kohor ath kjo telefonatë nuk gjeneron të ardhura. Pra kjo vertetohet edhe nga grafiket e realizuar me lart ku numri i thirrjeve eshte ne rritje ndërkohë që të ardhurat janë në rënie.

18. Në rrjedhën e poshtme të tregut/tregun me pakicë të kartave me parapagesë në telefoninë fikse, ka konkurrencë pasi janë disa operatore që ofrojnë këtë shërbim në këtë nivel tregu.
19. Nga analiza e tregut vihet re se çmimi i shitjes së produktit me anë të kartës Alblue të Albtelecom është i përafërt me koston minimale të nevojshme që OSHKP-të duhet të paguajnë për realizimin e një thirrje të suksesshme. Konkretisht bazuar në tabelën e më sipërme, çmimi i shitjes për klientët e kartës Alblue për destinacionin Angli është 8.32 lek/min ndërkohë që kosto minimale e nevojshme për realizimin e kësaj thirrje nga OSHKP- të shkon nga 7.3 lek/min deri 16.25 lek/min. Por, meqenëse këto çmime janë në varësi të tarifave të përcaktuara në vendimin e AKEP nr.1348, tarifat e përcaktuara dhe të rritura pothuajse mbi 200%, nuk janë të orientuara drejt koston, çka do të thotë që konkurrentët në rrjedhën e poshtme te tregut të kenë marzhe, apo hapësira për të krijuar të ardhura/përfitime nga biznesi shume të ulëta, gjë që vë në vështirësi zhvillimin e biznesit.
20. Për sa më sipër, Komisioni vlerëson se kjo dukuri, deformohet nga vendimi i AKEP për rritjen e tarifave. Pra në këtë rast sjellja e Albtelecom sha kushtëzohet nga vendimi i AKEP-it, i cili ka bërë që të kufizohen hapësirat konkruuese për operatorët OSHKP. Në këto kushte vërehet se nuk jemi para situatave të përshkruara në dispozitat e nenit 43 të Ligjit “Për mbrojtjen e konkurrencës”, i ndryshuar.

PËR KËTO ARSYE:

Komisioni i Konkurrencës, në mbështetje të nenit 24, shkronja d) të Ligjit Nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”,

VENDOSI:

Mbylljen e procedurës së hetimit paraprak në tregun e ofrimit të shërbimit të telefonisë fikse me anë të kartave me parapagesë, pasi nuk ka shenja të kufizimit të konkurrencës, në bazë të nenit 9 të Ligjit Nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”, i ndryshuar.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

KOMISIONI I KONKURRENCËS

Servete Gruda
()
Anëtar

Koço Broka
()
Anëtar

Rezana Konomi
()
Zv/Kryetar

Iva Zajmi
()
Anëtar

Lindita Milo (Lati)

K R Y E T A R